



13.09.2005

Transparency International

ארגון, מטרות, שיטות, נתונים

Transparency International (TI) הינו ארגון עצמאי בינלאומי ומוסד ללא כוונת רווח. החזון של TI הינו עולם בו בשלטון, בפוליטיקה, בעסקים, בחברה ובחיי היומיום לא תהיה שחיתות. המשימה של TI היא לפעול למען עולם חופשי משחיתות.

רקע

הארגון הוקם בשנת 1993 ע"י מספר אנשים שהיו משוכנעים כי השחיתות פוגעת בפיתוח, בזכויות אדם ובאיכות הסביבה. הארגון הצטרף לוועידה הבינלאומית למלחמה בשחיתות (IACC).

האלמנט העיקרי בעבודת הארגון הינו אבחון וניתוח של מצב השחיתות במדינה מסוימת, לדוגמה באמצעות בדיקת השכיחות של מקרי השחיתות.

תחומי פעילות

- צמצום מימדי השחיתות בפוליטיקה (למשל מימון מפלגות ומסעי בחירות)
- ריסון השחיתות בחוזים ציבוריים
- הגברת אמות המידה לשקיפות במגזר הפרטי
- קידום אמנות בינלאומיות למלחמה בשחיתות
- קידום השקיפות ואבטחת גישה למידע
- מלחמה בהלבנת הון ותמיכה בהחזרת נכסים גנובים
- עידוד חינוך למלחמה בשחיתות ולאתיקה
- פעילות למניעת שחיתות בארגונים חברתיים ובארגוני סיוע ופיתוח
- קידום חובת הדיווח של ארגונים חברתיים
- קידום רפורמה משפטית וחקיקה נגד שחיתות
- טיפול בשחיתות בתעשיות ובמגזרים מסוימים (למשל בתחום איכות הסביבה)
- מדידת השחיתות, פרסום נתונים



מדד תפיסת השחיתות – Corruption Perceptions Index (CPI)

מדד *CPI* הינו מדד של תפיסת רמת השחיתות במדינות שונות בעולם. ה-*CPI* מדרג מדינות על פי מידת השחיתות הנתפסת בקרב בעלי משרות ציבוריות, עובדי מגזר ציבורי ופוליטיקאים. זהו מדד הכולל דעת מומחים מהמדינה הנסקרת ומחו"ל וכן דעתם של אנשי העסקים המקומיים והזרים.

מדד *CPI* מתרכז במדידת שחיתות במגזר הציבורי. בסקרים בהם משתמשים לצורך איסוף הנתונים נשאלות שאלות בנוגע לשימוש בסמכות ציבורית לרעה לשם השגת מטרות אישיות, כגון לקיחת שוחד ע"י פקידי ציבוריים. השאלונים אינם מבדילים בין שחיתות במינהל ובפוליטיקה, ובין מעשי שחיתות בגודל שונה.

המדד מבוסס על תפיסות עקב היעדר אפשרות להשוואה של נתונים אמפיריים בכל הקשור לשחיתות (כגון מספר התביעות או התיקים המשפטיים בנושאי שחיתות), מכיוון שנתונים אלה אינם משקפים את רמת השחיתות, אלא מדגישים את האיכות של מערכות האכיפה, המשפט והתקשורת בכל הקשור לחשיפת מקרי השחיתות. כלומר, הדרך היחידה להשוואת מימדי השחיתות בין מדינות שונות הינה להשוות את התפיסות של אנשים אשר באים במגע ישיר עם גורמים אשר עלולים להיות מושחתים.

המדד לשנת 2004 כולל מדדי שחיתות עבור 146 מדינות בעולם. הארגון דורש לפחות שלושה מקורות מידע שונים בכל מדינה לצורך הכנסתה לרשימת המדינות המדורגות. ולפיכך, משנה לשנה גדל מספר המדינות המדורגות, הודות למציאת מקורות אמינים באותן מדינות. כמו כן, המדד מורכב ממידע שנאסף על פני שלוש שנים.

המדינה בעלת הדירוג הנמוך ביותר בטבלה – מקום 146 – הינה המדינה שמקורות המידע תופסים אותה כבעלת מימדי השחיתות הגבוהים ביותר מבין כל המדינות המדורגות. עקב הגידול במספר המדינות המדורגות עם השנים, השוואה בין דרגת השחיתות בין שנה לשנה יעילה למעשה רק לפי הדירוג (מדד ה-*CPI*) ולא לפי המיקום ברשימה. עם זאת, הכלי הטוב ביותר להשוואה בין המדינות באותה שנה הוא מיקומן ברשימה.

בדרך כלל השינוי במדד בין שנה לשנה מסמן שינוי בתפיסה של רמת השחיתות. עם זאת, במספר מקרים, השינוי יכול להיות כתוצאה משינויים במדגם או במתודולוגיה.



מקורות הנתונים של מדד ה-CPI

מדד ה-CPI משתמש בנתונים מ-18 סקרים ומשאלים שונים מאת 12 ארגונים בלתי תלויים. הארגון דורש מידע באיכות גבוהה ביותר ככל האפשר. המידע מסופק לארגון TI ללא תשלום, על בסיס סודיות.

המוסדות שסיפקו מידע להכנת מדד ה-CPI לשנת 2004 כוללים את: אוניברסיטת קולומביה (ארה"ב), *EIU*, *Freedom House*, *Information International*, *International Merchant*, *Institute for Management Development*, הבנק הבינלאומי לפיתוח, *Gallup International*, *Political and Economic Risk Consultancy*, *International Group*, *World Economic Forum* ו-*WMRC*.

מידע נוסף על הארגון ניתן למצוא באתר: <http://www.transparency.org>

יוליה ויימן

המחלקה הכלכלית, IFTRIC